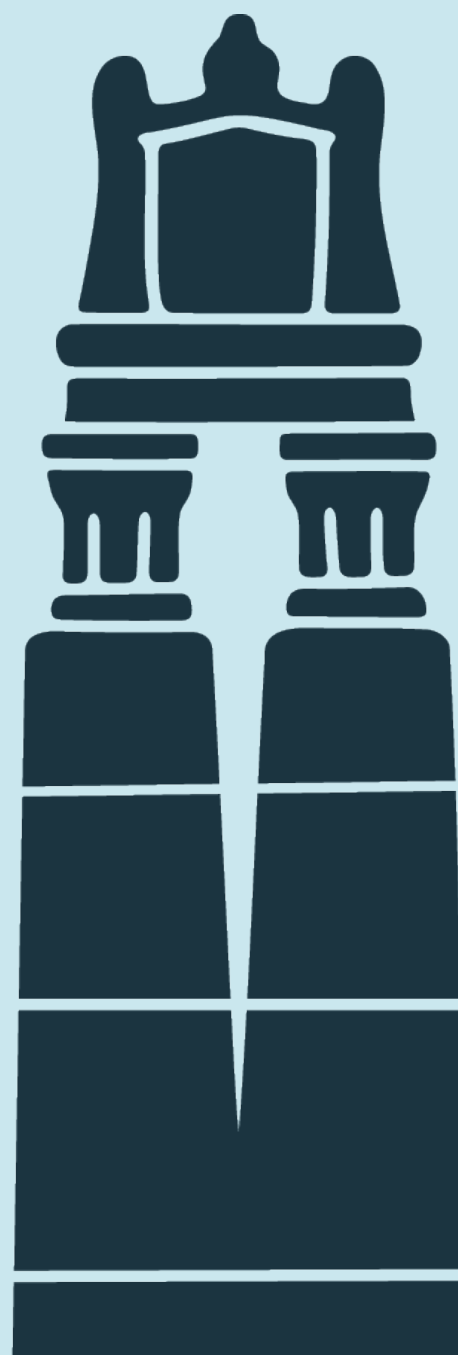

Eda kommun

Strategisk plan 2026–2029

Styrdokument - Politiskt ställningstagande

Dokumenttyp:	Plan
Beslutsdatum och paragraf:	2025-12-10 § 199
Beslutsfattare:	Kommunfullmäktige
Dokumentansvarig:	Kommundirektör
Diarienummer:	KS/2025:228
Omfattning:	Den strategiska planen gäller för hela Eda kommuns organisation, inklusive förvaltning, nämnder och helägda bolag inom kommunkoncernen.
Giltighetstid:	Planen är ett övergripande styrdokument som anger riktning för kommunens utveckling och verksamhet under perioden 2026–2029. Kommunens verksamheter ansvarar för att årligen se över sina styrdokument och säkerställa att de är aktuella och i linje med den strategiska planen. Planen ses normalt över varje mandatperiod, men kan även uppdateras vid särskilda händelser eller beslut som påverkar kommunens långsiktiga inriktning.
Uppdaterad/Reviderad:	
Versionsnummer:	1

Strategisk plan 2026–2029

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Eda kommun står inför en tid av förändring – men också möjligheter. Med denna strategiska plan för 2026–2029 tar vi ansvar för att styra kommunen med tydlighet, långsiktighet och med fokus på det som är viktigast för våra invånare: en trygg vardag, en god utbildning och en omsorg som håller hög kvalitet.

Vi vill att varje barn i Eda ska få en skolgång som rustar dem för framtiden – med kunskap, trygghet och nyfikenhet. Skolan är en grundpelare i ett starkt samhälle, och vi fortsätter att utveckla lärmiljöer som främjar både lärande och jämlikhet. Förskolan är en viktig skyddsfaktor för barn i utsatta situationer, och den nya socialtjänstlagen ställer krav på att vi stärker det förebyggande arbetet i hela kommunen. Samtidigt ska vård och omsorg präglas av värdighet, närhet och kvalitet – där varje invånare som tar del av kommunens tjänster bemöts med respekt och omtanke.

Kommunens medarbetare är vår viktigaste resurs. Genom att satsa på kompetensutveckling, god arbetsmiljö och tydligt ledarskap stärker vi både verksamheten och attraktiviteten som arbetsgivare. En ekonomi i balans är avgörande för att kunna göra dessa satsningar – inte för att spara, utan för att investera klokt i det som gör skillnad.

Vi vet att vardagen måste fungera. Därför prioriterar vi fungerande vägar, rent vatten och hållbara lösningar för framtiden. Vår ambition är att Eda ska vara en kommun där service är tillgänglig, där företag får växa och där invånare känner framtidstro. Kommunen ska vara en möjliggörare – inte en bromskloss. Vi arbetar för att förenkla processer, minska byråkrati och stärka dialogen med både näringsliv och civilsamhälle.

Den här planen är ett uttryck för vår politiska vilja: att styra med ansvar, att utveckla med förnuft och att bygga framtidens Eda tillsammans med dem vi är till för. Vi står upp för en kommun där frihet och ansvar går hand i hand – och där varje beslut är förankrat i verkligheten.

Hanna Andersson (M)

Strategisk plan 2026–2029

Innehållsförteckning

Kommunstyrelsens ordförande har ordet	3
Innehållsförteckning.....	4
Inledning.....	5
Bakgrund	5
Syfte.....	5
Mål	6
Strategiska prioriteringar för planperioden 2026–2028.....	8
Omvärldsanalys	8
Finansiella mål och budgetramar	11
Anslagsbindningsnivåer.....	14
Investeringar	14
Bokslut och årsredovisning	15
Medskapande och invånardialog	16
Koppling till styrningen.....	16
Uppföljning	16

Strategisk plan 2026–2029

Inledning

Eda kommun står inför flera strategiska utmaningar under kommande år, där demografiska förändringar, ekonomiska förutsättningar och behovet av effektiv offentlig service kräver tydlig styrning. Den strategiska planen är ett övergripande dokument som anger riktning för kommunens utveckling och verksamhet under perioden 2026–2028. Planen utgår från kommunens vision, övergripande mål och kännetecken, och kopplar samman dessa med finansiella mål och prioriteringar.

Den strategiska planen utgör även Eda kommuns budget enligt kommunallagen (3 kap. 12 §). Den innehåller plan för verksamhet och ekonomi under perioden 2026–2028, inklusive finansiella mål, skattesats och investeringsramar. Genom att samla styrning och budget i ett dokument skapas en tydlig och samlad viljeinriktning för kommunens utveckling.

Bakgrund

Under de senaste åren har Eda kommun genomgått flera förändringar i både organisation och arbetssätt. Kommunens styrning har successivt utvecklats för att bättre möta krav på transparens, effektivitet och långsiktig hållbarhet. Samtidigt har omvärldsfaktorer som demografiska skiften, förändrade ekonomiska förutsättningar och ökade krav på samverkan och hållbar utveckling påverkat kommunens förutsättningar att planera och prioritera.

Mot denna bakgrund har behovet vuxit fram av att samla kommunens strategiska inriktning i ett nytt styrdokument – en strategisk plan som tydligt kopplar samman vision, mål och prioriteringar. Planen ersätter tidigare dokument och utgör tillsammans med kommunens styrmodell en ny struktur för hur Eda kommun styr mot framtiden.

Syfte

Syftet med den strategiska planen är att skapa en gemensam grund för kommunens styrning, där politiska prioriteringar, verksamhetsmål och ekonomiska ramar samverkar. Planen ska bidra till att Eda kommun når sina övergripande mål och att resurser används effektivt och långsiktigt hållbart. Den strategiska planen är ett verktyg för att styra mot visionen:

Eda kommun – en gränskommun där gemenskap skapar möjligheter.

Visionen uttrycker kommunens identitet och värdegrund. Den lyfter fram Eda som en plats där närhet, samverkan och öppenhet är drivkrafter för utveckling.

I ett föränderligt samhälle innebär visionen också en riktning framåt – att Eda ska vara en kommun som tar vara på sin gränsposition, sin småskalighet och sin gemenskap för att skapa framtidstro, innovation och hållbar utveckling.

Strategisk plan 2026–2029

Mål

Våra övergripande mål

Eda kommuns övergripande mål är formulerade för att möta lokala behov och möjligheter, samtidigt som de bidrar till större samhällsutveckling. Målen är nära kopplade till Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling, vilket innebär att kommunens arbete aktivt bidrar till att skapa ett mer hållbart, jämlikt och inkluderande samhälle – både lokalt och globalt.

De är också i linje med Sveriges nationella mål, såsom miljömålen, folkhälsopolitiken och målen för jämställdhet, utbildning och ekonomisk utveckling. Genom att ta hänsyn till dessa mål säkerställer vi att kommunens insatser är relevanta i ett nationellt sammanhang.

Dessutom är målen förankrade i Värmlandsstrategin, som är länets gemensamma utvecklingsstrategi med sikte på 2040. Strategin betonar samverkan, innovation, hållbar tillväxt och livskvalitet – värden som också genomsyrar Eda kommuns strategiska arbete.

Genom denna målsättning skapar vi en tydlig riktning för kommunens utveckling, där varje målområde bidrar till att stärka Eda kommuns attraktivitet, motståndskraft och framtidsförmåga.

Hållbara livsmiljöer

Skapa en trygg kommun som erbjuder attraktiva och goda miljöer. Främja hållbart jordbruk och säkerställa tryggad livsmedelsförsörjning samt öka den biologiska mångfalden. Främja energieffektiva byggnader och hållbara stadsplaneringslösningar. Arbeta för att förbättra tillgången till hållbar och prisvärd energi.

Globala mål: 1 (Ingen fattigdom), 2 (Ingen hunger), 7 (Hållbar energi för alla), 11 (Hållbara städer och samhällen), 15 (Ekosystem och biologisk mångfald)

Goda kommunikationer

Utveckla hållbara transportlösningar och underhålla våra kommunala vägar. Uppmuntra användning av kollektivtrafik, cykel och gång. Arbeta för att påverka och förbättra kollektivtrafiken i regionen samt säkerställa en säker tele- och IT-kommunikation.

Globala mål: 9 (Hållbar industri, innovationer och infrastruktur), 13 (Bekämpa klimatförändringarna)

Ett framgångsrikt näringsliv

Främja entreprenörskap och innovationer som bidrar till en grön ekonomi. Uppmuntra lokala företag som arbetar med hållbara produkter och tjänster, och skapa förutsättningar för cirkulär ekonomi. Säkerställa anständiga arbetsvillkor och hållbar ekonomisk tillväxt.

Globala mål: 8 (Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt), 12 (Hållbar konsumtion och produktion)

Strategisk plan 2026–2029**Rika upplevelser och kultur**

Arbeta för ett attraktivt kultur-, turism- och fritidsutbud som är hållbart och berikande för både invånare och besökare. Lyfta fram lokala natur- och kulturresurser.

Globala mål: 3 (Hälsa och välbefinnande), 4 (God utbildning för alla), 10 (Minskad ojämlikhet)

Effektiv och hållbar offentlig service

Säkerställa en god och behovsrelaterad offentlig service som är resurseffektiv och ansvarsfull. Implementera hållbara metoder och teknologier i kommunens verksamheter. Underhålla, bevara och arbeta för fredliga och inkluderande samhällen och stärka partnerskap för att uppnå målen.

Globala mål: 6 (Rent vatten och sanitet för alla), 16 (Fredliga och inkluderande samhällen), 17 (Genomförande och globalt partnerskap)

Livslångt lärande

Främja kunskap och utbildning som möter framtidens kompetenskrav med fokus på hållbar utveckling. Öka utbildningsnivån och möjligheterna till distansutbildning. Arbeta för jämlikhet, jämställdhet och alla kvinnors och flickors självbestämmande.

Globala mål: 4 (God utbildning för alla), 5 (Jämställdhet), 10 (Minskad ojämlikhet)

Kännetecken

Kommunens arbetssätt ska präglas av:

- Kvalité
- Smidighet
- Tillgänglighet
- Småskalighet

Strategisk plan 2026–2029

Strategiska prioriteringar för planperioden 2026–2029

Under planperioden är det särskilt viktigt att Eda kommun fokuserar på att anpassa verksamheten till förändrade demografiska förutsättningar, särskilt inom förskola och skola. Minskande barnkullar kräver effektiv resursfördelning och långsiktig planering. Samtidigt behöver kommunen möta ökade behov inom äldreomsorgen och säkerställa att service och stöd är tillgängligt och hållbart.

Kommunen prioriterar också investeringar i infrastruktur och verksamhetslokaler, med fokus på energieffektivisering och självfinansiering. Samverkan med andra kommuner och digitalisering är viktiga verktyg för att möta kompetensutmaningar och förbättra tillgången till utbildning och service.

För att stärka kommunens förmåga att genomföra den strategiska planen har Eda kommun satsat på strategiska funktioner inom flera områden. Genom att tillsätta roller med särskilt ansvar för kultur, hållbar utveckling, folkhälsa och projektutveckling skapas bättre förutsättningar för samordning, innovation och långsiktighet. Dessa funktioner bidrar till att omsätta planens mål i praktisk handling och att utveckla verksamheterna i takt med förändrade behov och möjligheter.

Omvärldsanalys

Ekonomiska utsikter

Svensk ekonomi är i lågkonjunktur, men tecken på återhämtning syns genom stigande reallöner, lägre bolåneräntor och expansiv finanspolitik. Regeringens budgetproposition för 2026 innehåller reformer motsvarande 80 miljarder kronor, vilket ökar köpkraften men skapar osäkerhet kring långsiktig hållbarhet. BNP väntas växa med 2,7 % 2026 och 2,6 % 2027, främst genom hushållens konsumtion.

Kommunsektorn har fortsatt ekonomisk press med underskott, höga pensionskostnader och ökade personalkostnader. Volymökningen är låg, delvis på grund av minskade kostnader för flyktingmottagande. För 2025 är läget något ljusare, men många kommuner räknar fortfarande med underskott.

Inflationen väntas dämpas under 2026, bland annat genom halverad livsmedelsmoms. Den svenska kronans förstärkning minskar importinflationen. Arbetslösheten väntas sjunka till 7,5 % till 2029. Kommunerna behöver fortsatt anpassa sin ekonomi till demografiska och strukturella förändringar, samtidigt som investeringsbehoven är stora.

Strategisk plan 2026–2029**Statsbidrag**

Statsbidragen präglas av osäkerhet och kortsiktighet. En reform för att minska kostnader för ekonomiskt bistånd innebär bidragstak och kvalificeringskrav, vilket kan leda till kostnadsövertäring från staten till kommunerna. SKR varnar för ökat utanförskap och att barn riskerar att komma i kläm.

Inom skolan är nya reformer presenterade, men detaljer saknas. Kommunerna tvingas planera utifrån osäkra förutsättningar, vilket kan leda till real urholkning av statsbidragen. Riktade bidrag medför ökad administration och begränsar lokal styrning, särskilt i små kommuner. SKR efterlyser långsiktig och samlad statlig finansiering med generella bidrag som huvudprincip.

Skatteunderlag och prisutveckling

Mellan 2023 och 2029 ökar det kommunala skatteunderlaget nominellt med i snitt 4,2 % per år, men i reala termer är utvecklingen svag, särskilt under 2023–2024 då inflationen minskade den verksamhetsvolym som skatteintäkterna kan finansiera. Trots viss återhämtning under 2025 kvarstår effekterna av tidigare köpkraftsförlust, och skatteunderlaget räcker inte till för att möta ökade kostnader inom personal, pensioner och investeringar.

Det nya ekonomiska normalläget innebär fortsatt höga priser, löner och räntor, vilket kräver effektiviseringar och långsiktig planering. Fallande inflation under 2025 ger ett förbättrat ekonomiskt utgångsläge, med ökade skatteintäkter och minskade kostnader för tjänstepensioner. Den halverade livsmedelsmomsen och en starkare krona bidrar till att dämpa kostnadstrycket. SKR bedömer att BNP-tillväxten ökar under 2026–2027, vilket ger kommunerna ett andrum – men också ett ansvar att stärka den långsiktiga ekonomiska hållbarheten.

Fortsatt stora investeringsbehov i verksamhetslokaler och infrastruktur

Kommunernas investeringar har ökat stadigt, särskilt inom äldreomsorg, VA och samhällsskydd. Behovet drivs av demografiska förändringar och krav på reinvesteringar i befintliga anläggningar. Inom skolan finns fortsatt stort behov av underhåll och modernisering, även om investeringarna förväntas minska något.

Byggekostnaderna har ökat kraftigt – investeringar som tidigare kostade en viss summa är idag i snitt 30 % dyrare, trots att volymen är oförändrad. Kostnadsökningar och osäkra marknadsförhållanden kräver noggrann prioritering. Självfinansieringsgraden är under press, och många kommuner ser över sina investeringsplaner för att hantera förändrade förutsättningar.

Demografiska förändringar och kommunal försörjningsbörda

Kommunerna påverkas av omfattande demografiska förändringar som påverkar både verksamhetsinnehåll och resursfördelning. Begreppet kommunal försörjningsbörda – relationen mellan demografiska behov och arbetsför befolkning – är centralt i planeringen.

Strategisk plan 2026–2029

Landsbygdskommuner har särskilt hög försörjningsbörda, med låg andel barn och hög andel äldre, vilket innebär ökade kostnader per invånare. SCB:s prognoser visar att detta förstärks fram till 2035.

Antalet barn i förskoleåldern minskar i nio av tio kommuner, vilket lett till stängning av över 500 förskoleenheter. Grundskolan påverkas också, medan gymnasieåldern ökar något. Förskolan har störst utmaningar, medan gymnasieskolan har ett mer stabilt elevunderlag. Reformen om planering och dimensionering av gymnasial utbildning kräver samverkan mellan kommuner.

Fler kommuner använder resursfördelningsmodeller baserade på befolkningsprognoser, vilket underlättar prioriteringar. Resurser minskar där befolkningen minskar och ökar där behovet växer, vilket kräver att verksamheterna anpassar sin organisation – särskilt med tanke på att personalkostnader är den största utgiftsposten.

Strategier och åtgärder för anpassning

För att möta förändringarna krävs både strukturella och pedagogiska insatser. Rektorer behöver stöd med barn- och elevprognoser för att planera sin organisation, särskilt eftersom skolans läsår inte sammanfaller med budgetåret. Kostnaderna för särskilt stöd ökar, vilket gör inkluderande lärmiljöer viktiga för att ge stöd inom den ordinarie undervisningsgruppen.

Tillgången till speciallärare varierar, vilket påverkar behovet av elevassistenter. Fjärrundervisning är ett viktigt verktyg vid lärarbrist, särskilt i mindre kommuner. Samverkan kring administration, elevhälsa och lärargrupper kan bidra till effektivisering. Vid större befolkningsförändringar kan skolnedläggningar bli nödvändiga – något som kräver politiskt mod även om det är ekonomiskt rationellt.

Omvärldsanalysen kommer från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) Ekonomirapporten oktober 2025 – Om kommunernas och regionernas ekonomi.

Hur det påverkar Eda och Värmland

Eda kommun verkar i en omvärld som präglas av ekonomisk osäkerhet, demografiska förändringar och ökade krav på hållbar samhällsutveckling. Skatteintäkternas reala utveckling är svag, samtidigt som kostnaderna för personal, pensioner och särskilt stöd ökar. Investeringsbehoven är fortsatt stora, särskilt inom vård, skola och infrastruktur.

Demografiskt minskar antalet barn i förskole- och grundskoleålder, medan andelen äldre ökar. Medellivslängden stiger och barnafödandet minskar, vilket påverkar kommunens framtida servicebehov. Eda har också en relativt stor andel utländska medborgare, särskilt från Norge, vilket bidrar till en mångfacetterad befolkningssammansättning.

Som gränskommun har Eda en unik position med särskilda möjligheter och ansvar. Det geografiska läget vid norska gränsen skapar förutsättningar för gränsöverskridande samverkan, handel och kulturellt utbyte, men också ett ökat behov av beredskap och robust infrastruktur.

Strategisk plan 2026–2029

I en tid där energiförsörjning och krisberedskap står högt på den nationella agendan, spelar Eda en viktig roll i att stärka lokal motståndskraft och bidra till regional trygghet. Satsningar på förnybar energi, energieffektivisering och samverkan över gränserna är centrala delar i kommunens arbete för att möta framtidens utmaningar.

Region Värmland står inför liknande utmaningar. Flera kommuner har svårt att nå sina finansiella mål, samtidigt som arbetskraften minskar och behovet av vård och omsorg ökar. Trots detta finns möjligheter att stärka både kommunens och regionens attraktivitet genom satsningar på hållbar samhällsplanering, digitalisering och ökad samverkan.

Värmlandsstrategin 2040 lyfter fram innovation, samverkan och livskvalitet som centrala utvecklingsområden. Eda kommun är en aktiv del av detta arbete och har investerat i strategiska funktioner inom hållbarhet, folkhälsa, kultur och projektutveckling – insatser som stärker kommunens förmåga att möta framtidens behov.

Finansiella mål och budgetramar

För planperioden 2026–2028 gäller följande finansiella mål:

- Årets resultat i förhållande till skatter och bidrag ska vara minst 2 % över tid. Målet stäms av för mandatperiod samt planperiod.
- Alla investeringar, exklusive strategiska och taxefinansierade, ska för perioden vara självfinansierade. Målet stäms av för mandatperiod samt planperiod. Med strategiska investeringar avses sådana som är av betydande belopp och har en genomsnittlig avskrivningstid på minst 25 år. Vilka investeringar som anses strategiska ska tydligt framgå.
- Soliditeten inklusive pensionsåtaganden ska öka. Målet stäms av för mandatperiod samt planperiod.

Strategisk plan 2026–2029
Resultaträkning 2026–2029

	2026	2027	2028	2029
Eda kommun	-676 904	-690 128	-703 508	-716 509
Kommunstyrelsen	-51 689	-53 241	-54 465	-55 539
Bildningsnämnden	-262 227	-262 238	-263 020	-264 592
Socialnämnden	-282 869	-291 926	-302 399	-312 266
Servicenämnden	-74 654	-77 155	-77 946	-78 361
Myndighetsnämnden	-4 655	-4 740	-4 826	-4 873
Revision	-810	-829	-853	-878
Nämndernas nettokostnader	-676 904	-690 128	-703 508	-716 509
Internränta	20 377	20 553	19 554	18 629
Pensioner	-10 400	-10 400	-10 400	-10 400
Verksamheternas nettokostnader	-666 927	-679 975	-694 354	-708 280
Skatteintäkter, generella statsbidrag	686 666	706 494	724 423	748 032
Finansnetto	-7 500	-7 500	-7 500	-7 500
Resultat före extraordinära poster	12 239	19 018	22 569	32 252
Extraordinära poster	0	0	0	0
Årets resultat	12 239	19 018	22 569	32 252

Strategisk plan 2026–2029
Investeringsbudget 2026 med plan 2027–2028

	Budget 2026 (tkr)	Plan 2027 (tkr)	Plan 2028 (tkr)
Investeringsram, fastighet	14 700	21 650	7 900
Investeringsram, gata/park	10 200	11 750	10 500
Investeringsram, räddningstjänst	600	0	0
Investeringsram, kostsektionen	500	300	300
Investeringsram, kommunledningsstab	1 250	1 100	0
Investeringsram, Bildning	2 500	0	0
Investeringsram, Socialnämnden	2 140	1 090	0
Skolan 7, enligt lokalplan	4 000	3 000	3 000
Energioptimering	4 500	0	0
Valfjället, kök m.m.	2 000	0	0
Tungt räddningsfordon Åmotfors	5 700	0	0
Summa investeringar	48 090	38 890	21 600
Investeringsram, VA	14 100	14 200	14 800
Dricksvattenförsörjning	20 000	60 000	20 000
Investeringsram, renhållning	100	150	150
Kärl, förpackningar	6 200	7 800	0
Summa investeringar, taxeverksamhet	40 400	82 150	34 950
Summa investeringar, totalt	88 490	121 040	56 550

Strategisk plan 2026–2029

Anslagsbindningsnivåer

Driftsbudget

Kommunfullmäktige anvisar medel till driftbudgeten genom att fastställa ett nettobelopp för varje nämnd eller styrelse. Nettobeloppet inkluderar samtliga kostnader och intäkter.

Varje nämnd/styrelse ansvarar för att fördela medlen inom sin budgetram, i enlighet med de mål, riktlinjer och anvisningar som kommunfullmäktige beslutat.

- Omdisponering **inom** nämndens/styrelsens driftsram beslutas av nämnden/styrelsen.
- Omdisponering **mellan** nämnder/styrelser beslutas av kommunfullmäktige.
- Omdisponering får endast avse innevarande budgetår.

Om budgetramen inte räcker ska nämnden i första hand omfördela resurser inom sin egen ram. I andra hand ska behovet av förändrade verksamhetsmål lyftas till kommunfullmäktige.

Vid större förändringar i verksamhetens inriktning ska frågan alltid behandlas och beslutas av kommunfullmäktige.

Tilläggsanslag – drift

Nya behov som uppstår under året ska hanteras inom nämndens tilldelade budgetram. Om behovet beror på oförutsedda händelser kan kommunfullmäktige besluta om tilläggsanslag.

Investeringar

Definition av investering

En investering är anskaffning av tillgångar för stadigvarande bruk eller innehav, dvs. en anläggningstillgång. För att klassas som investering ska tillgången:

- ha en nyttjandetid överstigande tre år.
- ha ett anskaffningsvärde som överstiger ett prisbasbelopp.

Investeringsbudget

Varje nämnd tilldelas en investeringsram per verksamhetsområde (t.ex. gata, fastighet) för kommande år, baserat på en investeringsplan som presenteras vid budgetberedningen.

- Höjning av investeringsram under året beslutas av kommunfullmäktige.
- Medel för investeringsobjekt över 3 miljoner kronor anvisas per objekt.
- Nämnden beslutar om fördelning av medel till enskilda projekt inom respektive område.
- Uppföljning ska ske löpande under året.

Strategisk plan 2026–2029**Omdisponering:**

- Mellan projektområden inom samma nämnd som överstiger 1 miljon kronor, eller för enskilda projekt som överstiger 3 miljoner kronor, beslutas av kommunfullmäktige.
- I övriga fall beslutar nämnden.

Investeringsbudget – taxekollektiv

De taxefinansierade verksamheterna VA (Vatten och Avlopp) och Renhållning ska bära sina egna kapitaltjänstkostnader via fastställd taxa.

- Varje kollektiv tilldelas en investeringsram baserad på en investeringsplan som redovisas vid budgetberedningen.
- Medel för investeringsobjekt över 5 miljoner kronor anvisas per objekt.

Omdisponering:

- Mellan projektområden som överstiger 3 miljoner kronor, eller för enskilda projekt som överstiger 5 miljoner kronor, beslutas av kommunfullmäktige.
- I övriga fall beslutar nämnden.

Tilläggsanslag – investering

Begäran om tilläggsanslag ska föregås av en analys av möjligheten till omdisponering. Beslut om tilläggsanslag fattas av kommunfullmäktige.

Bokslut och årsredovisning

Efter verksamhetsårets slut ska varje nämnd/styrelse upprätta en ekonomisk sammanställning och lämna en verksamhetsberättelse enligt bokslutsanvisningar från ekonomiavdelningen.

En årsredovisning som omfattar hela kommunkoncernen ska upprättas. Den ska godkännas av kommunstyrelsen innan revisorernas granskning och behandlas av kommunfullmäktige senast i maj året efter verksamhetsåret.

Överföring mellan åren

Eventuell ombudgetering av investeringar ska ske enligt bokslutsanvisningarna. Huvudprincipen är att pågående investeringsprojekt som inte är färdigställda ombudgeteras. Investeringar som inte har påbörjats under året ombudgeteras normalt inte.

Ombudgetering av driftsmedel är inte tillåten.

Strategisk plan 2026–2029

Medskapande och invånardialog

Eda kommun strävar efter att vara en öppen och inkluderande organisation där invånarnas erfarenheter och idéer bidrar till utvecklingen. Under planperioden ska kommunen stärka arbetet med medskapande genom dialogmöten, digitala forum och samverkan med civilsamhället.

Invånardialogen ska fortsätta ske genom befintliga strukturer såsom samråd enligt lag, synpunkthantering, brukardialoger, medborgarkontoret och kommunens närvaro i sociala medier. Tillgänglighet och delaktighet är grundläggande principer i detta arbete. Kommunen har ett ansvar att ge alla invånare, oavsett funktionsförmåga, likvärdiga möjligheter att vara delaktiga i samhällslivet och påverka beslut – både genom fysiska möten och digitala kanaler.

Genom att använda och utveckla dessa strukturer skapas bättre förutsättningar för samordning, långsiktig utveckling och ett inkluderande arbetssätt där invånarnas perspektiv tas tillvara på ett mer systematiskt och tillgängligt sätt.

Koppling till styrningen

Den strategiska planen utgör den övergripande viljeinriktningen för Eda kommuns utveckling under perioden 2026–2028. Visionen och de övergripande målen har tidigare beslutats separat, men framöver kommer dessa att ingå i och beslutas genom detta styrdokument, vilket skapar en tydligare och mer samlad styrning.

Kommunens styrning bygger på en struktur som omfattar planering, genomförande och uppföljning. De övergripande målen konkretiseras i varje verksamhetsplan, där prioriterade verksamhetsmål formuleras för att styra arbetet under planperioden. Uppföljning sker regelbundet och omfattar både ekonomi och verksamhet, med rapportering på flera nivåer inom organisationen.

Digitalisering är en viktig del av kommunens utvecklingsarbete och används som ett strategiskt verktyg för att förbättra service, effektivisera arbetssätt och möta framtidens behov. Kommunens digitaliseringsarbete ska integreras i planering och uppföljning och bidra till ökad tillgänglighet och kvalitet.

Genom denna struktur skapas en helhet i kommunens styrning, där politiska mål och verksamhetens arbete hänger ihop och bidrar till en hållbar utveckling för Eda kommun.

Uppföljning

Uppföljning är en central del av Eda kommuns styrning och avgörande för att säkerställa att verksamheten når sina mål. Kommunen arbetar med regelbunden uppföljning av både ekonomi och verksamhet, vilket bidrar till god ekonomisk hushållning och möjliggör tidiga åtgärder vid avvikelser.

Strategisk plan 2026–2029

Uppföljningen är en integrerad del av styrkedjan och utgår från de mål som fastställs i den strategiska planen. Resultat och måluppfyllelse följs upp på flera nivåer i organisationen, vilket skapar förutsättningar för lärande, förbättring och ansvarstagande. Uppföljningen bidrar också till att politiska beslut kan fattas på ett underbyggt sätt.

Detaljer kring uppföljningsprocessen, rapportering och ansvarsfördelning beskrivs i dokumentet *Strategi för styrning*, som beslutas efter den strategiska planen och utgör ett komplement till denna.